

I Sitanalan sairaalassa

Sukarno Hatta -lentokenttä kolmenkymmenen kilometrin päässä Jakartasta oli idyllisen näköisten riisipeltojen ja palmujen varjossa olevien majojen vierellä, kun saavuin Jaavalle ensimmäisen kerran vuonna 1990. En tiennyt mitään raskaasta työstä, jota pelloilla tehtiin vedessä kahlaten auringon polttaessa selkää ja myrkyllisten käärmien uidessa paljaiden jalkojen seassa. Kuvittelin auringon alkaessa laskea ja kullatessa näkymää, että olen tulossa paratiisiin. Lentokentällä vastaan iski kostea ja kuuma ilma kuin huonosti lämmitetyssä saunassa. Ihmisvilinä täytti aulat ja jalkakäytävät, kun päästiin ulos terminaalista. Tunnelma jatkui, kun vaihdoin puhtaat vaatteet vessa-pesuhuoneessa, jonka lattialla lainehti vesi. Lavuaaria ei ollut, vain vesiallas ja kauha. Lentoasema on lähellä Tangerangia, johon sisareni Anna-Liisa oli saapunut kuusitoista vuotta ennen tuloani.

Tangerangissa on suuri Sitanalan leprasairaala.

Tangerangiin saavuttuaan kesällä 1974 Anna-Liisa aloitti kolme kuukautta kestävästä intensiivisistä indonesian kielen opinnoista. Samaan aikaan hän tutustui tulevaan työkenttäänsä. Tangerang oli siihen aikaan pikkukaupunki. Suuria laitoksia siellä oli leprasairaalan lisäksi neljä vankilaa: miesten, naisten ja poikien vankilat. 1970-luvulla perustettiin vielä poliittisten vankien laitos.

Talot olivat siihen aikaan matalia ja yksinkertaisia asumuksia, hyvin usein maalattuja. Heikkoa sähkövirtaa tuli joihinkin taloihin ja laitoksiin. Yleensä käytettiin öljylamppuja. Tiet olivat kapeita ja huonokuntoisia. Paikasta toiseen siirryttiin lähinnä kävellen. Joillain oli polkupyöriä, hevosrattaat olivat maksullisia kulkuvälineitä. Autoja oli vain muutama. Automatka Jakartaan, johon oli kolmekymmentä kilometriä, saattoi kestää pahimmillaan viisi tuntia. Jos liikenne sujui, kahdessa tunnissa pääsi perille. Kapeilla teillä kulkivat sikin sokin

autot, hevoset, polkupyörät ja jalankulkijat, joilla saattoi olla harteillaan parimetrinen korento tavaraa täynnä.

Tangeringin kaupungin läpi virtaa roskien reunustama samea joki, josta otetaan vettä ja jossa peseydytään ja pestään vaatteet, kuten tapa on muuallakin. Leprasairaalan alueella joki on syvällä korkeiden penkereiden välissä. Anna-Liisa kertoi: *“Tässä lähellä olevassa joessa on paljon bambuja. Ne uitetaan jostain kauempaa lauttoina tänne, ja sitten pienet hevoset vievät niitä eteenpäin. Usein hevoset vetävät raskaita kuormia iltaisin, kun liikenne on hiljaisempaa. Kuorman päällä on tervalyhty, joten kaikki näkevät kuorman. Elämä on täällä todella erilaista kuin Suomessa!”*

Ensimmäinen työkausi 1974-77

Sitanalan sairaala oli laaja alue, jossa oli yksikerroksisia rakennuksia ripoteltuina pelloille. Osastojen piholla kasvoi harvakseen puita. Sairaala-alueeseen kuuluivat osastojen rakennusten lisäksi henkilökunnan asuintalot, parantuneiden kuntoutettavien kylä, työpajoja ja lapsille koulu ym. Anna-Liisa asui aluksi yksin sitten toisen suomalaisen sairaanhoitajan kanssa pienessä valkoisessa talossa, jonka ympärille hän istutti puutarhan. Syksyllä hän oli jo täydessä työn touhussa.

Anna-Liisan aloittaessa Tangerangin sairaalassa oli seitsemän osastoa ja leikkaussali. Kun Anna-Liisa lopetti työt Sitanalassa kolmen kolmivuotiskauden jälkeen, sairaalassa oli viisi uutta osastoa, joista kolme oli lapsille. 1970-luvun lopussa sairaalassa oli paljon lapsipotilaita, suurin osa poikia. Anna-Liisan tullessa Sitanalassa oli jo yksi suomalainen sairaanhoitaja Vuokko Kuikka. Hän oli Lepralähetyksen lähettinä yhden kokonaisen kolmivuotiskauden ja osan toista vuosina 1972–1976. Hän toimi sekä osastolla että fysioterapiassa. Hän kulki fysioterapeutin mukana Länsi-Jaavan klinikoilla muutaman päivän kuukaudessa.

Hoitohenkilökunta vastasi lääkinnästä, leikkauksista ja muista hoitotoimenpiteistä. Potilaat huolehtivat itse hygieniastaan, vaatteistaan ja huoneistaan. Indonesialaisessa sairaalassa omaiset huolehtivat muusta kuin varsinaisesta sairauden hoidosta. Vuodepotilaita leprapotilaat olivat vain vaikeassa, akuutissa